

KATALOG ZNANJA

1. IME STROKOVNEGA MODULA: DOLGOTRAJNA OSKRBA (DOS)

2. OPREDELITEV STROKOVNEGA MODULA

Modul je tesno povezan z drugimi strokovnimi moduli v programu, predvsem s področjem prakse in praktičnega usposabljanja pri delodajalcu, ki omogočata neposredno uporabo pridobljenih teoretičnih znanj v praksi, ter s splošnoizobraževalnimi predmeti, kot sta psihologija in etika, ki podpirata razumevanje starostnikovih potreb ter potreb drugih uporabnikov in krepitev vrednot v negi in oskrbi.

Učni cilji modula dijakom omogočajo razvoj ključnih kompetenc, kot so empatičen odnos do starostnikov ter drugih uporabnikov, tehničnih spretnosti pri negi in oskrbi ter avtonomne presoje. Modul prav tako spodbuja razvoj poklicne odgovornosti in osebnostne zrelosti pri delu z ranljivo populacijo ter prispeva k dijakovi pripravljenosti za izpolnjevanje zahtev poklicnega standarda bolničar-negovalec.

3. POKLICNE KOMPETENCE IN UČNI CILJI

V strokovnem modulu dijaki razvijajo naslednje kompetence:

1. Sodelovanje v institucijah socialnega varstva in oblikah dolgotrajne oskrbe.
2. Izvajanje nege in oskrbe pri uporabniku s posebnimi potrebami.
3. Izvajanje nege in oskrbe na domu – pomoč uporabniku pri osnovnih in podpornih dnevni opravilih, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.
4. Vključevanje v izvajanje paliativne nege in oskrbe ter oskrbe umrlega.

Poklicna kompetenca 1:

Sodelovanje v institucijah socialnega varstva in oblikah dolgotrajne oskrbe

Dijak/dijakinja:

- pojasni mogoče socialne stiske uporabnika,
- našteje oblike socialne zaščite,
- opiše organiziranost, dejavnosti in naloge socialnega varstva,
- razloži socialno mrežo in upošteva svojo poklicno vlogo,
- pojasni oblike institucionalnega varstva,
- razlikuje med stanovanjsko enoto in negovalnim oddelkom ter loči pomen posameznih prostorov,
- opiše postopke sprejema, odpusta in premestitve uporabnika v zdravstvene, socialnovarstvene in druge ustanove oziroma zavode,
- uredi in prilagodi okolje za varno, udobno in prijetno bivanje uporabnika v institucionalnem varstvu,

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI) BOLNIČAR-NEGOVALEC

- spodbuja uporabnika k ohranjanju, vzdrževanju in vzpostavljanju novih socialnih stikov v ustanovi,
- navede definicijo dolgotrajne in socialne oskrbe ter razloži demografske spremembe.

Poklicna kompetenca 2:

Izvajanje nege in oskrbe pri uporabniku s posebnimi potrebami

Dijak/dijakinja:

- opredeli osebe s posebnimi potrebami – gibalno ovirane osebe, slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, osebe z govorno-jezikovnimi motnjami, osebe s čustvenimi in vedenjskimi motnjami in osebe z motnjami v duševnem razvoju,
- razlikuje pojme gluhi in naglušni, slepi in slabovidni ter govorno-jezikovne motnje,
- upošteva načela pri obravnavi gluhih in naglušnih, slepih in slabovidnih oseb ter oseb z govorno-jezikovnimi motnjami,
- razloži zmerne, težje in težke motnje v duševnem razvoju,
- opiše potrebe pri negi in oskrbi oseb s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

Poklicna kompetenca 3:

Izvajanje nege in oskrbe na domu – pomoč uporabniku pri osnovnih in podpornih dnevni opravih, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov

Dijak/dijakinja:

- izvaja nego in oskrbo uporabnika ter sodeluje v dolgotrajni oskrbi v različnih življenjskih situacijah po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih/opravih,
- opiše in uredi bivalno okolje glede na potrebe uporabnika,
- spodbuja uporabnika in mu daje primerno oporo pri premostitvi pomembnih življenjskih dogodkov,
- spodbuja in podpira uporabnika pri opravljanju temeljnih in podpornih življenjskih aktivnosti/opravih in dejavnosti, ki jih zmore,
- izvaja prilagojeno komunikacijo in tehnike umirjanja uporabnika,
- prepozna spremembe v vedenju, zdravstvenem stanju, opustitvi rutine ali izražanju neobičajnih želja pri uporabniku,
- prepozna stiske, zlorabe ali različne znake nasilja nad uporabnikom in pravilno ukrepa,
- razlikuje mogoče oblike izvajanja pomoči v domačem okolju,
- opiše značilnosti nege in oskrbe ter socialne oskrbe na domu uporabnika,
- opiše posebnosti izvajanja nege in oskrbe ter socialne oskrbe na domu osebe s posebnimi potrebami,
- našteje pripomočke za izvajanje nege in oskrbe ter socialne oskrbe v domačem okolju.

Poklicna kompetenca 4:

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI)
BOLNIČAR-NEGOVALEC

Vključevanje v izvajanje paliativne nege in oskrbe ter oskrbe umrlega

Dijak/dijakinja:

- razloži nego in oskrbo uporabnika, ko ozdravitev ni več mogoča,
- opiše izvajanje paliativne nege in oskrbe,
- opredeli osnovno terminologijo, ki se uporablja v paliativni oskrbi,
- upošteva načela paliativne nege in oskrbe, ki usmerjajo paliativni tim.

4. STANDARDI ZNANJA

Področja ocenjevanja	Optimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>	Minimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>
Poklicna kompetenca 1: Sodelovanje v institucijah socialnega varstva in oblikah dolgotrajne oskrbe		
	<ul style="list-style-type: none"> • Razloži demografske spremembe. • Opiše doživljanje staranja in starosti v dolgoživi družbi tveganj. • Razlikuje oblike nasilja nad uporabnikom in opredeli preprečevanje nasilja. • Pojasni družbeno skrb za stare ljudi. • Opredeli socialno stisko ljudi. • Našteje možnosti socialne zaščite uporabnika. • Razloži organiziranost, dejavnosti in naloge socialnega varstva in upošteva svojo poklicno vlogo. • Našteje, opiše in razlikuje področja socialnega varstva ter njihove naloge. • Našteje in razlikuje izvajalce socialnega varstva. • Našteje oblike institucionalnega varstva. • Našteje dejavnosti in službe v domskem varstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojasni vpliv demografskih sprememb v dolgoživi družbi. • Našteje oblike nasilja in jih opiše. • Našteje pet socialnih stisk in opredeli socialno zaščito. • Na podlagi vodenih vprašanj pojasni naloge socialnega varstva. • Našteje tri področja, kjer se izvaja socialno varstvo. • Razloži naloge socialnega varstva na posameznih področjih in opredeli svojo poklicno vlogo. • Na podlagi vodenih vprašanj našteje upravičence do socialne pomoči in institucionalnega varstva. • Opiše bivalno okolje uporabnika. • Našteje tri javne in tri neprofitne socialne zavode. • Razloži socialno mrežo. • Na podlagi vodenih vprašanj pojasni definicijo dolgotrajne oskrbe. • Našteje štiri temeljna načela dolgotrajne oskrbe. • Na podlagi vodenih vprašanj našteje storitve dolgotrajne oskrbe. • Navede upravičence do dolgotrajne oskrbe.

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI)
BOLNIČAR-NEGOVALEC

	<ul style="list-style-type: none"> • Opiše stanovanjsko enoto, negovalni oddelek in posamezne prostore v domskem varstvu. • Sodeluje v postopku sprejema, odpusta in premestitve uporabnika v zdravstvene, socialnovarstvene in druge ustanove oziroma zavode. • Spodbuja uporabnika k prilagajanju, ohranjanju, vzdrževanju in vzpostavljanju novih socialnih stikov v ustanovi. • Upošteva prilagoditve uporabnika in uredi okolje za varno, udobno in prijetno bivanje. • Definira dolgotrajno oskrbo. • Opredeli in opiše značilnosti dolgotrajne in socialne oskrbe. • Našteje upravičence do dolgotrajne oskrbe. • Razlikuje sklope storitev dolgotrajne oskrbe. • Našteje nove oblike bivanja v institucionalnem varstvu, namenjene dolgotrajni oskrbi. • Opiše socialno mrežo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Našteje tri izvajalce mreže dolgotrajne oskrbe.
Področja ocenjevanja	Optimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>	Minimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>
Poklicna kompetenca 2: Izvajanje nege in oskrbe pri uporabniku s posebnimi potrebami		
	<ul style="list-style-type: none"> • Opredeli in razlikuje uporabnike s posebnimi potrebami – gibalno ovirane, slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, z govorno-jezikovnimi motnjami, s čustvenimi in vedenjskimi motnjami in z motnjami v duševnem razvoju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na podlagi vodenih vprašanj razlikuje uporabnike s posebnimi potrebami. • Opiše tri načela ravnanja pri posameznem uporabniku s posebnimi potrebami. • Na podlagi vodenih vprašanj opiše prilagoditve varnega okolja za uporabnika s posebnimi potrebami.

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI)
BOLNIČAR-NEGOVALEC

	<ul style="list-style-type: none"> • Upošteva načela in prilagoditve pri obravnavi uporabnika s posebnimi potrebami. • Razloži zmerne, težje in težke motnje v duševnem razvoju. • Opiše Downov sindrom. • Pojasni hiperkinetično motnjo (ADHD) in avtizem. • Upošteva načela varnega bivanja za uporabnika. 	
<p>Poklicna kompetenca 3: Izvajanje nege in oskrbe na domu – pomoč uporabniku pri osnovnih in podpornih dnevni opravilih, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov</p>		
Področja ocenjevanja	Optimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>	Minimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Našteje izvajalce nege in oskrbe v domačem okolju. • Opiše pripravo na izvajanje nege in oskrbe v domačem okolju. • Pozna značilnosti nege in oskrbe na domu uporabnika. • Upošteva prilagoditve glede na potrebe uporabnika in uredi uporabnikovo domače okolje za varno, udobno in prijetno bivanje. • Spodbuja uporabnika k prilagajanju, ohranjanju in vzpostavljanju novih socialnih stikov v domačem okolju in mu daje emocionalno oporo. • Opredeli dodatne oblike izvajanja pomoči uporabniku v domačem okolju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojasni izvedbo nege in oskrbe v domačem okolju ob upoštevanju uporabnikovih potreb. • Opiše varno domače okolje uporabnika. • Spodbuja uporabnika k ohranjanju socialnih stikov v domačem okolju. • Daje emocionalno podporo.
<p>Poklicna kompetenca 4: Vključevanje v izvajanje paliativne nege in oskrbe ter oskrbe umrlega</p>		
Področja ocenjevanja	Optimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>	Minimalni standard znanja <i>Dijak/dijakinja:</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Razloži, kaj je paliativna oskrba in njen namen ter pomen pietete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojasni paliativno nego in oskrbo.

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI)
BOLNIČAR-NEGOVALEC

	<ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje pojma življenje in smrt. • Razloži osnovne pojme v paliativni oskrbi: napredujoča neozdravljiva bolezen, specifično zdravljenje, podporno zdravljenje, podporna oskrba, oskrba umirajočega, umiranje, smrt. • Našteje načela paliativne oskrbe. • Našteje člane tima paliativne oskrbe. • Razloži delovanje hospica. • Navede psihofizične posebnosti pri neozdravljivo bolnem in umirajočem uporabniku. • Opiše stiske in potrebe neozdravljivo bolnega in umirajočega uporabnika. • Našteje ovire v komunikaciji pri izvajanju paliativne nege in oskrbe. • Opredeli pomen medosebnih odnosov pri skrbi za neozdravljivo bolnega in umirajočega uporabnika. • Razloži in izvede nego umirajočega uporabnika pri temeljnih življenjskih aktivnostih. • Opiše znake smrti. • Razloži in izvede oskrbo umrlega. • Razloži proces žalovanja družine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na podlagi vodenih vprašanj razloži pojme življenje in smrt, pieteta, ohranjanje, podaljševanje, prekinitev življenja, napredujoča neozdravljiva bolezen, podporna oskrba in oskrba umirajočega uporabnika. • Našteje štiri načela paliativne nege in oskrbe. • Na podlagi vodenih vprašanj navede člane tima paliativne oskrbe. • Pojasni vlogo hospica. • Našteje tri znake napredujoče bolezni. • Našteje tri čustvene stiske in pojasni duševno stisko uporabnika v paliativni oskrbi. • Prepozna potrebe in stiske umirajočega uporabnika. • Našteje tri ovire v komunikaciji pri izvajanju paliativne nege in oskrbe. • Na podlagi vodenih vprašanj razloži nego in oskrbo umirajočega uporabnika po življenjskih aktivnostih. • Našteje tri znake smrti. • Opiše in izvede oskrbo umrlega. • Na podlagi vodenih vprašanj pojasni proces žalovanja.
--	--	--